

HISTORIA DE ESPAÑA. 2002, 2007, 2012

*Os seguintes documentos deben permitirche elaborar un texto sobre a **Guerra Civil**. Na redacción debes desenvolver as seguintes cuestións: a sublevación militar que lle dá inicio; as posicións ideolóxicas que se enfrontan no conflito; a evolución política das dúas zonas; os factores que favorecen a vitoria final dos sublevados e as consecuencias desa vitoria. Lembra que non se trata de responder a preguntas illadas, senón de realizar unha composición coherente e argumentada, e que na avaliación se terán en conta os coñecementos, a utilización dos documentos e a corrección da expresión escrita.*

Doc. 1.-Dolores Ibarruri, Pasionaria, chama á resistencia no seu discurso do 19 de xullo de 1936:

“Traballadores, antifascistas, pobo laborioso: todos en pé a defender a República, as liberdades populares e as conquistas democráticas do pobo (...). Todo o país vibra de emoción ante eses desalmados que queren polo fogo e o terror sumir á España democrática e popular nun inferno (...). Pero non pasarán; España enteira está en pé de loita (...). ¡Viva a Fronte Popular! ¡Viva a unión de todos os antifascistas! ¡Viva a República do pobo!”.

Doc. 2.-Galeazzo Ciano, ministro italiano de Asuntos Exteriores, informa así da situación en España:

“En España xa se formaron dúas fronteas. Cunha están alemáns e italianos; con outra franceses, belgas e rusos. O Duce está de acordo con Hitler en opinar que a determinación das dúas fronteas é xa un feito consumado. Italia apoiou e segue a apoiar aos españois sen condicións (...). A nosa acción en España é unha proba efectiva da nosa participación na loita antibolxevique”.

Doc. 3.-Discurso de Largo Caballero, presidente do Goberno e secretario xeral da UGT, outubro de 1936:

“Primeiro debemos gañar a guerra e despois xa poderemos falar de revolución”.

Doc. 4.-Boletín informativo da CNT-FAI, xaneiro de 1937:

“Que quede ben entendido que non estamos a loitar pola República democrática. Estamos a loitar polo triunfo da revolución proletaria. A revolución e a guerra son inseparables. Todo o que se diga en sentido contrario é contrarrevolución reformista”.

Doc. 5.-Postura defendida en *Mundo Obrero*, órgano de expresión do PCE, marzo de 1937:

“De que nos acusan os camaradas da CNT? Segundo eles, afastámonos do camiño do marxismo revolucionario. Por que? Porque defendemos a República democrática (...). Unha República democrática e parlamentaria dun contido social como non existiu endexamais”.

Doc. 6.-O 20 de abril de 1937, Francisco Franco, Xefe do Estado e Xeneralísimo das forzas nacionais, asina o Decreto de Unificación:

“Art. 1. *Falange Española* e Requetés, cos seus actuais servizos e elementos, intégranse, baixo a Miña Xefatura, nunha soa entidade política de carácter nacional que, de momento, se denominará *Falange Tradicionalista y de las JONS*.
Esta organización, intermedia entre a Sociedade e o Estado, ten a misión principal de comunicar ao Estado o alento do pobo e de levar a este o pensamento de aquel a través das virtudes político-morais, de servizo, xerarquía e irmandade (...).
Quedan disoltas as demais organizacións e partidos políticos”.

Doc. 7.-Último parte de guerra:

“No día de hoxe, cativo e desarmado o exército roxo, acadaron as tropas nacionais os seus últimos obxectivos militares. A guerra rematou.
Francisco Franco. Burgos, 1-IV-1939. Ano da Vitoria”.

ORIENTACIÓNS	-Inicio da guerra: sublevación militar de xullo de 1936 -Características da guerra -Bandos enfrontados: • Bando republicano, apoiado polas forzas políticas e sociais que formaron a Fronte Popular, o <i>antifascista</i>. • Bando sublevado, autodenominado nacional, apoiado polas forzas políticas e sociais de dereitas, o <i>anticomunista</i>. -Participación estranxeira: • Formación do Comité de Non Intervención • Apoios de ambos bandos -Evolución política de ambos bandos: • Bando republicano: fragmentación do poder. División e disensión entre as forzas republicanas. Guerra e revolución • Bando nacional: unidade de mando, concentración do poder en Franco, partido único e contrarrevolución. -Fin da guerra coa vitoria dos sublevados e perpetuación de Franco no poder: ditadura franquista

DOCUMENTOS	CUESTIÓN A DESENVOLVER
1. Discurso de Pasionaria	*Chamada á resistencia ás forzas sociais e políticas para defender ao goberno republicano fronte os sublevados. Lanza o lema “Non pasarán” • Formación dos bandos: republicano (antifascista) <-> nacional (anticomunista)

2.Informe do ministro italiano	* A guerra española e os apoios de ambos bandos • Participación estranxeira, apoio a ambos bandos e formación do Comité de Non Intervención	
3.Boletín da CNT-FAI	* Defensa da revolución proletaria ao mesmo tempo que a guerra • Facer a guerra e a revolución ao mesmo tempo (anarquistas e POUM)	-Fragmentación do poder no bando republicano
4.Posición do PCE	* Defensa dunha República democrática e o aprazamento da revolución	-Os governos republicanos e a revolución social.
5.Discurso de Largo Caballero	* Defensa dunha República democrática e o aprazamento da revolución • Unificar os esforzos para gañar a guerra e aprazar a revolución (comunistas e socialistas)	-O debate entre as forzas políticas que apoiaron ao gobierno republicano :
6.Decreto de Franco de unificación de partidos	* A unificación de Falanxe española e das XONS, cos requetés (carlistas) e todos os partidos que apoiaron o alzamento, baixo a autoridade de Franco • Concentración do poder no bando sublevado (miliar, político, institucional...) en mans de Franco • Establecemento dun partido único (Movemento Nacional) • A institucionalización dun novo réxime (contrarrevolución)	
7.Derradeiro parte de guerra	* Fin da guerra civil coa vitoria do bando sublevado tras a rendición de Madrid • Vitoria de Franco • A derrota do bando republicano, o exilio, a represión dos vencidos.... • Inicio da ditadura franquista •	
CONCLUSIÓNS	A Guerra Civil española desenvolveuse ao longo de tres anos enfrontando a dous bandos que representaban posicións ideolóxicas que se manifestaron tamén á hora de organizar a loita e as súas estratexias. Fronte a un bando republicano con fondas divisións internas, o dos militares sublevados ía construíndo un réxime de partido único, militar e caudillista, que sentaría as bases	

	para a instauración da ditadura franquista.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN/CORRECCIÓN

Como tema a desenvolver, a Guerra Civil dende o seu inicio en 1936 ata a vitoria franquista en 1939, tratando na redacción as cuestións mencionadas nas orientacións:

- -O seu inicio, contextualizándoo como resultado dunha sublevación militar contra o goberno da Fronte Popular.
- -O conflito bélico en termos ideolóxicos, como loita antifascista ou anticomunista, segundo a percepción de cada bando. É pertinente aludir ás principais diferenzas políticas entre os contendentes en ámbitos significativos (relixioso, educativo, socioeconómico...) que xa marcaran a traxectoria da Segunda República.
- -A diferente evolución política das zonas republicana e “nacional”, insistindo nas disensións que marcaron a vida da España republicana (revolución/guerra) e o crecente protagonismo na mesma do PCE, así como no proceso de construción na segunda dun réxime de partido único, militar e caudillista, que sentaría as bases para a instauración da ditadura franquista.
- -Os factores que favoreceron a vitoria final dos sublevados, entre eles a disimetría entre apoios estranxeiros cos que cada bando contou.
- -A instauración dunha longa ditadura como consecuencia final da derrota da lexitimidade republicana.
- -As referencias á evolución estritamente bélica do conflito son pertinentes sempre que non se convertan en principal fío argumental da redacción.